

«CAL DISTINGIR SENTIMENT COMARCALISTA I DIVISIÓ ADMINISTRATIVA»

Antoni Dalmau, la persistència de la voluntat

Les lleis d'ordenació territorial recentment aprovades pel Parlament, juntament amb el futur paper de la Diputació, han situat el socialista Antoni Dalmau, president de la Diputació de Barcelona des del 1982, en primera línia de l'actualitat.

Fúlvia Nicolas

—En un moment en què encara no se sap què passarà exactament amb la Diputació i les seves competències, la construcció del nou edifici i el trasllat a Can Serra fan la impressió d'una fugida endavant.

—El trasllat, de fet, ja havia estat decidit molt temps abans, és obvi que aquest obra no l'hem feta en tres dies. Que hagi coincidit amb l'aprovació de la Llei d'Ordenació Territorial és, per tant, una casualitat. I, d'altra banda, nosaltres no hem fet la nova seu per ganes de venir a una cosa nova, sinó que ho hem fet per abandonar el Palau. El motiu de l'operació de trasllat és cedir el Palau a la Generalitat de Catalunya. I, si marxàvem, per força havíem d'habilitar una casa nova, perquè tenim sis-cents funcionaris, i en un lloc o altre els hem de posar.

Aquests funcionaris, i els serveis que la Diputació presta, no desapareixeran si el dia de demà canvien les competències de la Diputació, ens encarreguen una altra feina o Catalunya esdevé província única. Passi el que passi, canviant la placa de baix del carrer es resol el problema. Aquesta és una casa per a l'administració pública catalana, la que sigui: la Diputació, la Generalitat, el Consell Territorial de Barcelona, la Vegueria... I el nostre futur no el decidim nosaltres, sinó el Parlament de Catalunya i el Congrés de Diputats.

—De tota manera, supose que aquests sis mesos, fins que s'aprove el reglament de la Llei de Diputacions, que regularà el quasi total traspàs de les seves competències, seran inquietants, si més no.

«La divisió provincial esquartera una de les poques comarques naturals de Catalunya».

—Amb això del sentiment, ¿saps què passa?, que ja vivim des de fa deu anys amb una sensació de provisionalitat contínua, perquè hem hagut d'anar ajustant el nostre paper a les noves circumstàncies polítiques. I ja ens hem acostumat a adaptar-nos a allò que es vagi presentant, sabent que la llei ens assenyala unes funcions i aquesta funció, la de ser un organisme de suport als ajuntaments, la seguirem fent igualment. A partir de la llei del Parlament de Catalunya pot quedar més mediatitzada per la Generalitat, si és que la llei tira endavant, que també cal tenir en compte el possible recurs al Tribunal Constitucional. I, com deia abans, fins i tot en la hipòtesi que Catalunya es convertís en una província única, l'endemà caldria inventar una altra cosa, que en dirien vegueria, o regió, o com fos, que vindria a fer les mateixes funcions que fan les diputacions.

Crec que ningú no discuteix la necessitat d'un organisme intermedi entre municipis i comarques i la Generalitat. Això funciona a tot el món: és el departament francès, la província italiana, el districte alemany, etc. Bé, doncs

si el dia de demà Catalunya és uniprovincial, per força hi haurà set o vuit «regions», o «vegueries»... les funcions de les quals s'assemblaran molt a les que ara fa la Diputació.

—Amb la diferència que la Diputació expressa l'esquarterament provincial de Catalunya, un esquarterament territorial imposat.

—Sí, m'agradaria recordar aquí que el recel històric del diguem-ne «catalanisme polític» envers les diputacions no és tant per les mateixes diputacions, sinó en la mesura en què aquestes són expressió de la divisió provincial. Però si Catalunya pogués fer una divisió pròpia, acabaria creant, l'endemà, un organisme similar, diferent en les fronteres de les províncies, però amb unes funcions similars a les de les diputacions. Perquè si no, l'alternativa és un model de Catalunya absolutament centralitzat. La relació de la Generalitat amb 38 províncies alhora ha de ser complicadíssima si no hi ha cap estructura intermitja. Em penso que, per més que avancem en el nostre procés autonòmic, l'existència d'un ens intermedi no serà discutida; allò que es discutirà és la divisió provincial.

—¿I aquesta com es veu, des de la presidència de la Diputació?

—Jo he dit sempre que la província és una divisió artificiosa i, a més, absurda. Mira el cas de la Cerdanya, per exemple. La Cerdanya, que ja és partida, com diu el poema, entre dos estats, el francès i l'espanyol, dins d'aquest encara és dividida entre dues províncies: Lleida i Girona. La divisió provincial esquartera una de les poques comarques naturals de Catalunya.

—¿I les comarques?

—Una cosa és el sentiment comarcalista, existent i ben arrelat a Catalunya, i una altra és el reconeixement d'aquest sentiment en una divisió administrativa. El que em sembla discutible és la divisió administrativa. Per posar-ne un exemple, jo pertanyo a la comarca de l'Anoia, tan artificiosa com una província qualsevol. Els del nord de la meua comarca es consideren de la Segarra; els del sud volen ser del Penedès.

La Llei de Comarques el que fa és acabar de sacralitzar la divisió comarcal del 36, feta a partir dels estudis de Pau Vila, però no suposa el reconeixement d'un sentiment precís i perfectament perfilat en l'ànim dels catalans, sinó la creació d'un nou organisme administratiu que, més o menys, intenta donar resposta a aquest sentiment.

—S'invoca, sovint, tant des de posicions diguem-ne «comarcalistes» com «provincialistes», l'argument que mantenir simultàniament institucions comarcals i provincials suposa l'existència de massa nivells administratius sobre el país.

—És que efectivament el tram administratiu català és excessiu, hi ha massa nivells de l'administració. Però, ¿com t'ho fas si, d'una banda, ets obligat constitucionalment i estatutària a mantenir les diputacions i, de l'altra, no vols ni pots negar el dret a l'existència de les comarques? El problema és que les comarques s'han plantejat com unes estructures molt complexes administrativament, amb un gerent, amb unes comissions informatives, amb molt d'aparell burocràtic, i això encara acaba de complicar més la cosa. Si s'hagués plantejat un tipus de comarca més simple d'estructura, com una mena de mancomunitat de municipis, resultat de la seva voluntat d'associar-se per millorar-ne l'eficàcia dels serveis...

L'única solució per tal d'evitar aquesta sensació de complicació administrativa és que la Generalitat fes ús d'una possibilitat legal que té, que és utilitzar les diputacions com a delega-

cions de la Generalitat. La llei admet la possibilitat que les comunitats autònomes puguin delegar en administracions de rang inferior l'exercici d'algunes competències, sense perdre'n la titularitat, però encarregant-los-en la gestió. Crec que això permetria la descentralització i que acostaria més la gestió als ciutadans, però que el govern de la Generalitat no ha volgut practicar, suposo que per falta de confiança política, perquè no controla políticament totes les institucions. No deixa de ser una llàstima.

—¿Al president de la Diputació de Barcelona li agradaria que el govern espanyol presentés un recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei d'Ordenació Territorial?

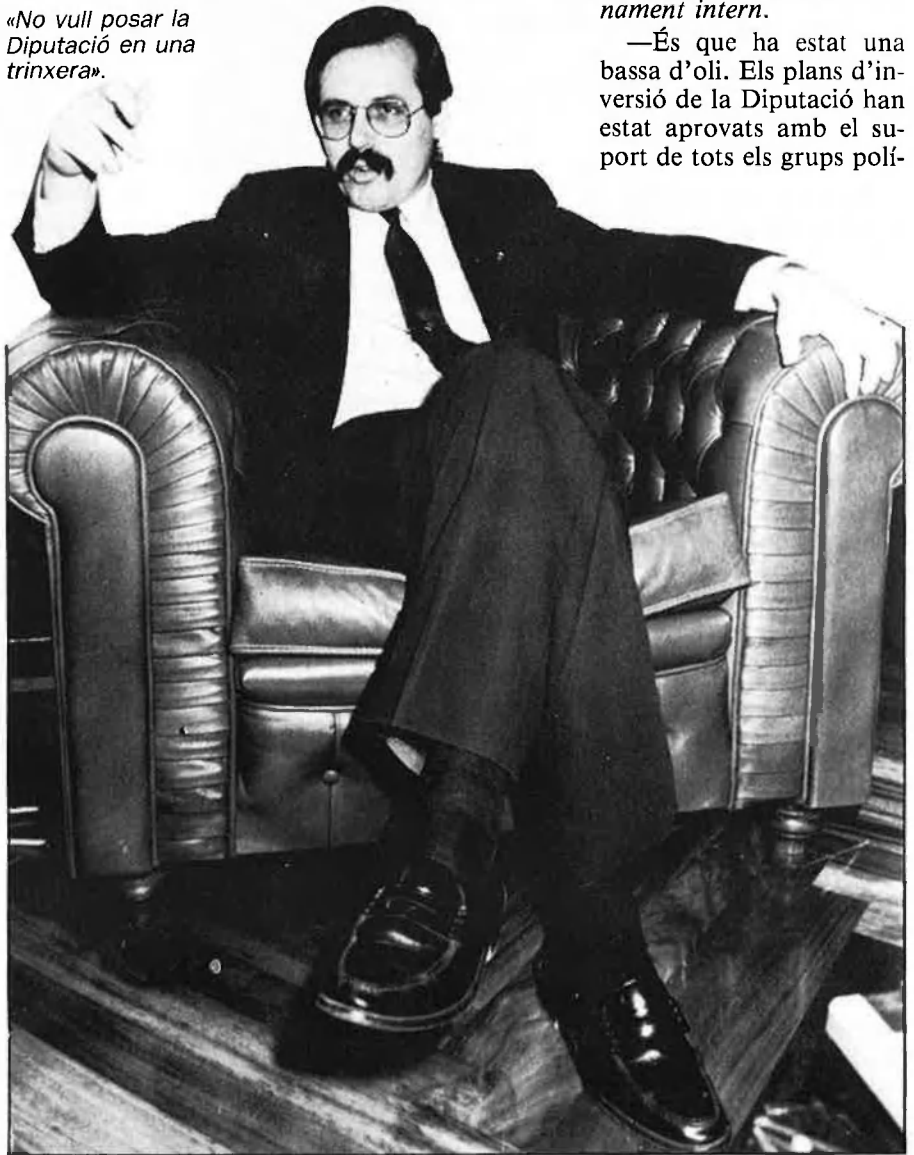
—Agradar-me o no... el que jo puc dir és que, des que el projecte fou presentat, ja en un primer moment, per la Generalitat, no tan sols el president de la Diputació sinó juristes competents van advertir que de la manera com

«No vull posar la Diputació en una trinxera».

s'enfocava podia tenir indicis d'inconstitucionalitat. Jo em nego a prendre partit, no vull posar la Diputació en una trinxera des de la qual ens oposem a la voluntat del Parlament de Catalunya. Crec que convé que aquesta voluntat pugui materialitzar-se i que no hi hagi cap tipus de resistència a les institucions afectades. La qüestió, però, és que si el Parlament de Catalunya elabora una llei que està en contradicció amb una llei de rang superior, és inevitable el recurs. Aquesta llei està en contradicció amb la Llei Reguladora de Bases del Règim Local. Jo crec que el recurs és una dada amb la qual compten fins i tot els mateixos que van elaborar la llei, que saben que han forçat la mà, potser amb l'esperança que políticament es faria passadora si el govern no gosava de presentar el recurs.

—Així com s'ha parlat molt dels problemes polítics causats per l'existència de la Diputació i la seva continuïtat, quasi no s'ha sentit parlar de problemes polítics en el seu funcionament intern.

—És que ha estat una bassa d'oli. Els plans d'inversió de la Diputació han estat aprovats amb el suport de tots els grups polí-

tics, no tan sols amb el vot favorable dels membres de l'equip de govern, sinó també amb els dels grups de l'oposició representats a la Diputació, que són AP, Convergència i PSUC. Els plans d'inversió, que no són broma — la Diputació haurà transferit en subvencions, aquests quatre anys, uns trenta milions de pessetes — han estat acordats quasi sempre per unanimitat.

—*A banda de la funció de suport als ajuntaments, la Diputació controla encara altres competències diguem-ne suplementàries que, segons la llei, s'hauran d'anar transferint. ¿Quines són les més llamineres, les que més greu sap de perdre a la Diputació?*

—La Diputació, encara avui, és la titular d'una colla d'institucions importants, una part derivades dels temps de la Mancomunitat, una altra, d'etapes més recents. Això vol dir museus, vol dir escoles, vol dir centres hospitalaris... Totes aquestes institucions han estat en els últims quatre anys afectades en una o altra mesura, sigui remodelacions físiques, administratives o de plantejaments polítics. Algunes, efectivament, compten especialment per aquesta casa des del punt de vista sentimental, o polític. La Diputació de Barcelona fou la primera a crear un cos de bombers, per exemple. Ens va dolre molt transferir-lo a la Generalitat, però es va fer, perquè era el que calia. És com la Biblioteca de Catalunya, que ara fa ben poc se n'ha constituït el consorci, presidit per la Generalitat de Catalunya. Des del punt de vista sentimental fa greu, perquè la Biblioteca la creà i la gestionà la Diputació durant el noranta per cent de la seva història, però el cert és que, com a biblioteca nacional de Catalunya, era a la Generalitat a qui tocava.

—*¿Què és el que més el satisfà, de la seua gestió a càrrec de la Diputació?*

—El que hem tractat, modestament, és de fer el màxim de coses amb pocs materials a les mans, amb pocs instruments. Ens havíem compromès a deixar el Palau, ens havíem compromès a augmentar el pes de les inversions en el conjunt del nostre pressupost, ens havíem compromès a multiplicar les facetes de suport als ajuntaments, això és, a diversificar-ne els ajuts, ens havíem compromès a fer la reforma administrativa interna, i s'ha fet, ens havíem compromès a posar en marxa plans de remodelació d'edificis i institucions que teníem en mal estat, físic o administratiu... Convenis amb els municipis, descentralització dels serveis, bé, són coses que hem anat fent.

Crec que el que ara toca és aprofun-

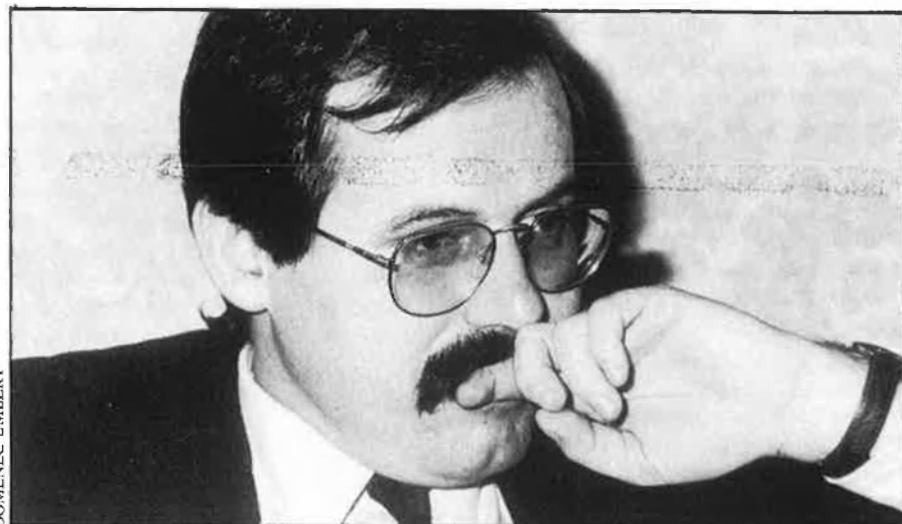
dir en aquesta línia. Els grans eixos d'activitat per als pròxims quatre anys ja estan fets. L'únic que no s'ha fet en aquests últims quatre anys, o el més important, és la descentralització de l'administració. Ens proposàvem de fer un esforç de descentralització per tal de fer una gestió més apropada als caps de comarques, però ens va semblar més oportú esperar la Llei d'Ordenació Territorial, perquè era absurd emprendre qualsevol descentralització quan érem a les portes del reconeixe-

crec que les coses no acaben de ser només allò que han de ser fatalment, que la nostra voluntat les pot alterar. Si no som capaços d'alterar la fatalitat de les coses... bé, doncs pleguem.

—*Una frase molt oportuna, parlant de la Diputació.*

—*¡Ha, ha, ha! Però, això, ho crec de fa molts anys; a la Diputació, només en fa quatre i mig que hi sóc.*

—*També afirmà, en aquell discurs, que el mouen dos principis en la seua*

DOMÈNEC L'IMBERT

«La Generalitat té una concepció de la política catalana molt centralitzada i molt absorbent».

ment de l'organització comarcal. Esperant, esperant, se'ns ha anat passant el temps i s'ha acabat el mandat.

—*¿Quina valoració fa de les relacions polítiques entre el govern de la Generalitat i la Diputació?*

—Hi ha hagut un evident grau de desconfiança, basada en motivacions exclusivament polítiques, de partit. El plantejament polític de la Generalitat és un plantejament maniqueu, i per tant, aquesta desconfiança es veu en la mesura en què nosaltres formem part d'un altre camp de joc. Tampoc no s'ha fet ús de la coordinació necessària. Les comissions de coordinació entre la Diputació i la Generalitat que es van crear no han arribat a funcionar mai, perquè aquesta darrera no les ha convocades. Crec que per part de la Generalitat hi ha una concepció de la política catalana molt centralitzada i molt absorbent.

—*En el seu primer discurs de presa de possessió parlava de la seua futura gestió citant una frase d'Antonio Gramsci: «Contra el pessimisme de la intel·ligència, l'optimisme de la voluntat».*

—Posteriorment, m'han dit que aquesta frase és atribuïda a Gramsci, no està tan clar que sigui seva... bé,

trajectòria política: l'«amor a Catalunya», deia, «i el servei a la causa de les classes populars».

—Jo em sento socialista i catalanista com a dues coses inseparables. Si pensés que mai la vida política, o bé el partit, em donessin a escollir, me n'aniria a casa, són dos sentiments inseparables.

—*¿I les troba ben representades, al PSC?*

—Si no, no hi seria. Però això és el sentiment. La pràctica política fa que en un o altre dels dos àmbits un tingui sempre dret al dubte permanent, i és necessari que et qüestionis i et puguis qüestionar en molts moments a tu mateix i el teu propi partit.

—*Dins del PSC, però, vostè fa una mica el paper del «nacionalista oficial» del partit.*

—*¡Ha, ha, ha! ¡Quin compromís! No, no, jo crec que dins el partit i en llocs més destacats que el meu hi ha catalanistes i socialistes de trajectòries molt més llargues. Sense anar més lluny, Joan Raventós i Raimon Obiols, el president i el secretari general, tenen una trajectòria socialista i catalanista molt més llarga que la meua.*

—*S'ha dit, però, que aquest paper li ha causat problemes dins del partit.*

Lizondo matà el pacte

La premsa de la ciutat de València va resseguir fins els últims moments la possibilitat de pacte entre Unió Valenciana i Coalició Valenciana. Ningú, però, no ha explicat des de dins les maniobres que impossibilitaren l'acord.

—No sé de què parles, ara. A veure: si el que vols dir és que no tothom està d'acord amb la meua gestió a la Diputació, això és evident. Que jo sàpiga, no tothom té el do de la infal·libilitat, ni el de fer miracles per acontentar tothom. Aquest és un partit democràtic, i per tant, és possible que hi hagi gent que no estigui d'acord amb mi. El que no he vist és que s'hagin manifestat públicament.

—S'ha parlat de tensions amb l'alcalde Maragall.

—No sé pas quines. Demano que s'aporti alguna prova, sobre això. No voldria parlar d'aquesta història, si em permetes, perquè, ¿saps què passa?, si et desmenteixo que hi hagi tensions, el lector acabarà pensant que sí que n'hi ha. Els polítics als quals s'atribueix més poder es queden sempre desarmats davant d'una especulació periodística. És com això de Gary Hart amb la senyora en qüestió, o els temes de corrupció. Si el polític desmenteix l'acusació, per falsa que aquesta sigui, el lector sempre acabarà pensant «aquí hi ha marro». M'empipa tant, aquesta història... N'estic fart, perquè, a més, en Pasqual Maragall i jo som bons amics. Però això ja ho vaig dir en EL TEMPS.

—¿Com li agradaria continuar la seua carrera política, si deixés la Diputació? ¿Com alcalde d'Igualada, o com a delegat del govern espanyol a Catalunya, càrrec que ocupa ara el seu antecessor, Martí Jusmet?

—No ho sé, això. Ara, la meua modesta pretensió té data fixa, d'ací a un mes, i consisteix a ser escollit alcalde d'Igualada i continuar com a president de la Diputació. Però, és clar, això no està a les meves mans, perquè em sotmeto a elecció, a la voluntat popular. Si no m'escullen alcalde, continuaré sent diputat provincial de l'Anoia, i seguiré a la Diputació. Mai no m'he fet plans sobre la meua trajectòria política, jo. Si hagués fet aquesta mena de càlculs, fa anys, mai no se m'hauria acudit que seria president de la Diputació. Sempre m'havia vist, més aviat, com un home de l'àmbit parlamentari, al Parlament o al Congrés, que no pas responsable d'un organisme de gestió, com a representant d'una institució. Però, si he de ser franc, la veritat és que ara que ho conec, trobo molt més estimulants la gestió que el debat parlamentari. En tot cas, cada matí faig la sana gimnàstica de recordar-me que els càrrecs polítics són eventuais per definició, que no passa res quan s'acaben. □

J. C.

Finalment, Unió Valenciana trencà els pactes tot just insinuats amb Coalició Valenciana i les forces que pretenien formar una «plataforma del centre-dreta valencià» —on hi ha partits tan curiosos com UPRA o els republicans d'ARDE—, i es decidí d'anar a soles a les eleccions, a les municipals, a les autonòmiques i a les europees.

d'allò que ells defineixen com a «valencianisme polític». Pel camí, però, quedava una estratègia que havia servit per debilitar fortament les altres opcions, amb l'excusa d'un pacte sempre ajornat i mai concretat definitivament.

Tot començà amb les distintes pressions que des d'alguns sectors econòmics es van produir per unir les dues candidatures. En la comissió que inicialment va discutir la possibilitat, curiosament, en un principi Unió

Lizondo ha matat el pacte, i més coses.

Segons la nota oficial que el consell executiu d'UV va fer pública el mateix dia en què decidí trencar el pacte, a escasses hores de perfilar les llistes definitives, «el valencianisme polític no és de coalicions i sí, per contra, exigeix la necessària presència d'un partit fort i únic, capaç de defensar els interessos de la nostra terra des de tots els àmbits».

Amb aquesta crida a la constitució d'un partit «fort i únic», Unió Valenciana acabava amb quasi un mes de gestions contínues per constituir un pacte entre els distints partits amb estructura provincial o local partidaris

Valenciana no va dur representacions ni d'Alacant ni de Castelló. Quan semblava que les coses discorrien per un camí conciliador. Els representants d'UV, la veu cantant dels quals sempre era la de **Vicente González Lizondo**, argüien problemes a Castelló; si aquests es resolien, els passaven a Alacant, i, si es solucionaven, tornaven a posar com a excusa alternativament algun desajust en les llistes a València. Cada reunió, per als representants de Coalició Valenciana, era partir de zero novament, sense ni tan sols considerar les propostes del dia anterior. Això, durant tres setmanes, on, segons